

Ivan Macut – Lucija Sinovčić
LEOPOLD BOGDAN MANDIĆ, PRETEČA DUHOVNOG
EKUMENIZMA I VAŽNOST DUHOVNOG EKUMENIZMA DANAS

*Leopold Bogdan Mandic, the forerunner of spiritual ecumenism
and the importance of spiritual ecumenism today*

UDK: 27-36Mandić, L. B., sanctus:272-67
27-543.7-051Mandić, L. B.

Stručni članak
Professional paper
Primljeno: 12/2018.

147
Služba Božja 2119.

Sažetak

U radu se govori o Leopoldu Bogdanu Mandiću i duhovnom ekumenizmu i u njegovo vrijeme i danas. Rad uz uvod i zaključak ima tri poglavlja. U prvom poglavlju pod naslovom 'Ukratko o životu' autori donose osnovne podatka iz života Leopolda Bogdana Mandića. Drugo poglavlje koje je naslovljeno 'Preteča duhovnog ekumenizma', autori preko tema katolički pogled na ekumenizam u vrijeme Leopolda Mandića; želja za sjedinjenjem s Istokom te Leopold Mandić i duhovni ekumenizam žele, naravno ukratko, prikazati ekumensko 'djelovanje' Bogdana Mandića i njegovu molitvu i žrtvovanje za ekumenizam te naglašavaju važnost osobnog rada na tom području. Treće poglavlje rada govori o važnosti duhovnog ekumenizma danas u kojem se polazi od Drugoga vatikanskog sabora, pa preko pape Ivana Pavla II. i pape Franje želi naglasiti važnost duhovnog ekumenizma u suvremenom svijetu.

Ključne riječi: Leopold Bogdan Mandić; duhovni ekumenizam; ekumenizam povratka; papa Franjo; ispovjednik;

UVOD

Leopold Bogdan Mandić¹ drugi je kanonizirani hrvatski svetac Katoličke Crkve. Bio je franjevac kapucin, poznat kao ispovjednik, ali također i kao promicatelj jedinstva razjedinjenih kršćanima.

Ovaj je rad podijeljen na tri poglavlja. U prvom poglavlju osvrnut ćemo se na općenit način na život sv. Leopolda Bogda-

---

¹ Ovo je preuređeni završni rad studentice Lucije Sinovčić i voditelja rada Ivana Macuta.

na Mandića. Drugo poglavlje govori o Leopoldovu konačnom cilju kojemu je posvetio cijeli svoj život, a to je molitva i rad na ujedinstvenju Istoka i Zapada, tj. riječ je o duhovnom ekumenizmu. U trećem poglavlju osvrnut ćemo se kratko na važnost i potrebu duhovnog ekumenizma danas jer suvremeni kršćani itekako trebaju biti i zauzeti i svjesni da će nam jedinstvo u konačnici biti od Boga darovano, ali trebamo se spremiti za primanje toga dara, a u tom kontekstu od neizmjerne je važnosti duhovni ekumenizam o kojem i aktualni papa Franjo često govori, kao i njegovi prethodnici.

1. UKRATKO O ŽIVOTU

Leopold Bogdan Mandić rodio se 12. svibnja 1866. godine u Herceg-Novom. Kršten je 13. lipnja 1866. godine. Pohađao je pučku školu, a poslije škole učio bi u franjevačkom samostanu. Od rane mladosti ponašanje mu je bilo uzorno. Bio je darežljiv i unatoč tomu što ni sam nije imao mnogo, ono što je imao dijelio je s drugima. Kao šesnaestogodišnjak, osjetivši duhovni poziv, odlučio je stupiti u kapucinski samostan jer je smatrao da će kao kapucin najbolje moći ostvariti sve ono za čim je čeznuo. U sjemeništu je proveo dvije godine, a nakon sjemeništa odlazi u novicijat. U novicijatu je obukao redovnički habit i promijenio ime u fra Leopold. Nakon novicijata poslan je u Padovu na studij filozofije. Na studiju je pokazao jaku volju i marljivost. Unatoč slabom govoru Leopold je završio studij te je položio svečane zavjete².

Nakon uspješno završenog studija filozofije u Padovi Leopold odlazi na studij teologije u Veneciju. Za svećenika je zaređen 20. rujna 1890. godine u crkvi Gospe od Zdravlja u Veneciji. Kao svećenik u potpunosti se posvetio ispovijedanju i molitvi. Prošao je kroz različite samostane, ali se uvijek, gdje god je bio, trudio oko svog posvećenja. Znao je katkad biti optužen da je kao ispovjednik previše popustljiv prema pokornicima, da udjeljuje odrješenje onima koji ga ne bi trebali dobiti. Zbog toga je mnogo trpio. Pred očima je uvijek imao Krista i njegovo postupanje prema grešnicima. Leopold je bio razborit. Kada je trebalo, znao je biti čvrst i odlučan. Imao je dosta zdravstvenih problema, ali unatoč svemu tomu i dalje je neumorno ispovijedao, primao lju-

---

² Usp. Petar iz VALDIPORRA, *Pater Leopold: životopis sluga Božjega p. Leopolda Bogdana Mandića, kapucina iz Hercegnovog*, Rijeka, 1959., str. 2–10.

de s istom brižljivošću i ljubavlju te nikada nije pokazivao nikakav znak neraspoloženja ili neugode³.

Dana 30. srpnja 1942. godine Leopold se pripremio za misu. Išao se obući u sakristiju, međutim, pozlilo mu je i onesvijestio se. Odnijeli su ga u sobu i stanje mu se malo popravilo. Tada je primio bolesničko pomazanje. Ubrzo je preminuo.

Nakon njegove smrti zanimanje i pobožnost prema Leopoldu sve su više rasli, a najviše zahvaljujući tadašnjem zagrebačkom nadbiskupu Alojziju Stepincu. Tri godine nakon Leopoldove smrti nadbiskup Stepinac u svojoj je propovijedi za njega rekao da je svjetlo Božje koje je Božjom milošću zabljesnulo Božjem narodu u mračnom razdoblju nakon rata.

Brojna su svjedočanstva ozdravljenja i uslišanih molitava na njegov zagovor. Papa Ivan Pavao II. 1983. godine proglasio je fra Leopolda Bogdana Mandića svecem Katoličke Crkve i uzorom ispovjednika⁴.

2. PRETEČA DUHOVNOG EKUMENIZMA

2.1. *Katolički pogled na ekumenizam u vrijeme Leopolda Mandića*

Kako bismo bolje razumjeli Leopoldovu želju za sjedinjenjem Istoka i Zapada, potrebno se osvrnuti na povijesne činjenice i stav Katoličke Crkve prema ekumenskim nastojanjima u njegovo vrijeme. Prije Drugoga vatikanskog sabora, dakle, u vrijeme kada je Leopold Bogdan Mandić živio, Katolička Crkva ekumenizam je promatrala tako da se odijeljeni kršćani trebaju vratiti u krilo jedine prave Kristove Crkve, a to je, naravno, Katolička Crkva⁵. Ekumenizam kakav je u to vrijeme zastupala Katolička Crkva naziva se ekumenizam povratka, tj. povratak odijeljenih kršćana u krilo jedine prave Kristove Crkve, tj. Katoličke Crkve. Dakle, nije bilo govora o dijalogu nego se jednostavno govorilo o povratku. Stoga nas i ne čudi što je i Leopold govorio o toliko željenom povratku Istoka Zapadu, a ne sjedinjenju Istoka i Zapada.

Unatoč takvom stajalištu Katoličke Crkve, Leopold Bogdan Mandić ipak je težio za ekumenizmom ne gledajući s visoka

³ Usp. Giovanni LAZZARA, *Apostol Božjeg milosrđa – životopis sv. Leopolda Bogdana Mandića*, str. 75–78.

⁴ Usp. *Isto*, str. 101–106.

⁵ Više o tome upućujemo na poglavlje o toj temi u knjizi: Ivan MACUT, *Katolička Crkva i suvremeni ekumenski pokret*, Glas koncila, Zagreb, 2019.

na odijeljene kršćane, nego ih je doživljavao kao braću. U tom smislu, na neki način, možemo reći da je sv. Leopold preteča duhovnog ekumenizma jer je pokazivao neke naznake novoga ekumenskog duha kakav je u Katoličkoj Crkvi zavladao nakon Drugoga vatikanskog sabora. Ipak, potrebno je istaknuti i da je sv. Leopold u ekumenskom kontekstu upotrebljavao predsabor-sku terminologiju: „Na blagdan svetog Gabrijela od Žalosne Gospe. Na temelju istinite činjenice pred Bogom mi je jasno da sam pozvan za spas svoga naroda, to jest da se jednom, što se tiče Istočnjaka odijeljenih od Katoličke Crkve, obistini ono božansko obećanje: Neka bude jedno stado i jedan pastir (usp. Iv 10, 16). Zato, da izvršim to svoje poslanje, pred Bogom obnavljam svoj zavjet. Na čast Božanskog Srca Božanskog Pastira, na čast blažene Djevice Marije majke istoga Božanskog Pastira: zavjetom se obvezujem da ću sada stvarno svom zauzetošću – prema svojoj slabosti – na meni određeni način upotrijebiti sve snage svoga života za povratak odijeljenih Istočnjaka u Katoličku crkvu.“⁶

2.2. Želja za sjedinjenjem s Istokom

Mandićeva želja za sjedinjenjem s Istokom potječe još iz njegova djetinjstva. Naime, odrastao je u katoličkoj okolini koja graniči s pravoslavnom. Već je u djetinjstvu uz katoličku vjeru upoznao i vjeru svojih susjeda. Shvatio je da ima mnogo onoga što ih zbližava, a da su razlike između Istoka i Zapada neznatne i iz toga je zaključio da bi vjera bila jača kada bi te vjere i Crkve bile sjedinjene⁷. Zbog takvoga žalosnog vjerskog stanja u kojem se nalazio njegov grad, narod i cijeli Istok osjećao je sućut i odlučio je da će se posvetiti sjedinjavanju odijeljenih kršćana, a uz to osjetio je da ga na to i Bog poziva. Iako je Leopold svoju duhovnu i vjersku formaciju velikim dijelom primio u Italiji, možemo slobodno reći da se njegova misao vodilja za sjedinjenje podijeljenih kršćana rodila iz duhovnog iskustva i zbivanja u Katoličkoj Crkvi među Hrvatima za vrijeme njegova djetinjstva⁸.

Nakon što je zaređen za svećenika i nakon što je počeo ispovijedati, poglavarima je otkrio želju za misionarenjem u svome

---

⁶ *Spisi svetoga Leopolda Bogdana Mandića*, Hadrijan Borak (priredio), Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1992., str. 178.

⁷ Usp. Anto BAKOVIĆ, *Naš Bogdan – životopis sv. Leopolda Bogdana Mandića*, Kerschhoffset, Zagreb, 2010., str. 50.

⁸ Usp. G. LAZZARA, *Apostol Božjeg milosrđa – životopis sv. Leopolda Bogdana Mandića*, str. 85.

rodnom kraju. Za to se brižljivo pripremao. Zbog slabe tjelesne građe, ali i govorne mane zbog koje nije mogao lijepo propovijedati, njegova želja nije uslišana⁹. Leopold je nekoliko puta bio poslan među svoj narod što je u njemu uzrokovalo veliku radost. U tim se trenutcima ponadao da konačno može započeti svoje poslanje. Ipak, tamo se nikada ne bi duže zadržao. Prvi put poglavar ga je poslao u Zadar. Leopold se odmah dao na posao. Dolazio je u dodir s pravoslavicima, poučavao ih i pokušavao privesti jedinstvu s Katoličkom Crkvom. U njemu se polako počela buditi nada, međutim nakon tri godine morao je napustiti svoju domovinu i vratiti se u Italiju. Bio je poslan i u Kopar gdje je proveo godinu dana. Nakon Prvoga svjetskog rata kada je Italija sebi pripojila Rijeku, Leopolda su poslali u Rijeku da ispovijeda. Opet se kod njega pojavila radost, ali opet se nije dugo vremena zadržao, tek nekoliko dana jer je bio potreban i tražen u Padovi, pa je biskup pisao molbu provincijalu da im ga vrati nazad¹⁰.

Koliku je želju za sjedinjenjem Istoka sa Zapadom Leopold imao vidljivo je i iz njegovih zavjeta. Naime, Leopold je osjetio da je Bog upravo njega pozvao, da mu je dao zadaću, da poradi na ujedinjenju odijeljenih kršćana i zato je odlučio taj Božji poziv potvrditi obvezujućim obećanjem, zavjetom koji je svake godine obnavljao. Te je zavjete pisao na poleđini različitih svetih sličica, na raznim papirićima i bilježnicama, a kada ne bi imao vremena da napiše novi zavjet, onda bi samo stavio novi datum ispod starog obećanja¹¹.

U tom vremenu Leopoldu je dosta blizak bio đakovački biskup Josip Juraj Strossmayer¹². Poznat je bio i po tome što je imenovan za apostolskog vikara za Srbiju gdje se susreo s pravoslavicima. Zalagao se za sjedinjenje Crkava, a njegovo ekumensko djelovanje bilo je na vrhuncu kada je Leopold postao svećenik. Sudjelovao je na Prvome vatikanskom saboru gdje je promicao dijalog i s protestantima i s pravoslavicima, ali se i protivio dogmi o Papinoj nezabudivosti smatrajući kako će ona doprinijeti još većim razdorima među podijeljenim kršćanima. Premda je Leopold živio u samostanu, ipak, u malenoj ispovjedaonici pratio je sve te događaje, čitao i informirao se o njima. To mu je davalo nadahnuće i sve više ga

⁹ Usp. *Isto*, str. 24.

¹⁰ Usp. P. E. BERNARDI, *Ljudima prijatelj – Leopold Bogdan Mandić, svetac pomirenja*, str. 34–41.

¹¹ Usp. *Isto*, str. 87.

¹² Josip Juraj Strossmayer (Osijek, 4. veljače 1815. – Đakovo, 8. travnja 1905.).

poticalo da odgovori na poziv na koji je bio pozvan. Strossmayer je ekumenizam zamišljao¹³ kao jedinstvo u različitosti, a ono treba biti utemeljeno na ljubavi i uzajamnom poštovanju različitih obreda, jezika, tradicije itd. Leopold je nadopunio taj ekumenizam molitvom, pokorom, žrtvom i ispovjedničkim radom¹⁴.

Samo je vjera držala Leopolda u zalaganju za sjedinjenjem kršćana jer nije samo molio i radio kako bi se ostvarila Kristova molitva da svi budu jedno, nego je bio čvrsto uvjeren da će se to, doista, i dogoditi. Znao je da je jedinstvo Božji dar, Božje čudo koje ide iznad ljudskih mogućnosti, a koje se temelji na Božjem praštanju. Bio je duboko uvjeren i to uvjerenje ga je pratilo cijeli život, a godinu dana prije svoje smrti to je izrazio riječima: „Jamačno će se dogoditi!“¹⁵

2.3. Leopold Mandić i duhovni ekumenizam

Iako je Leopold žudio za misijama, ipak trajno su se javljale određene zapreke u ostvarenju te njegove želje. Očito je Božji plan bio drukčiji nego što ga je Leopold zamišljao, a koji je vremenom, malo-pomalo, počeo otkrivati. Nikada nije kao misionar otputovao na Istok, nije propovijedao ni pisao knjige vezane za uspostavu ponovnog jedinstva kršćana. Što je onda Leopold činio za jedinstvo Crkava? Bogu se molio, činio pokoru i čitav svoj život proveo u ispovjedaonici pomirujući grešnike s Bogom te vodeći duše prema moralnom usavršavanju. Sve je to prikazivao za sjedinjenje pravoslavne i Katoličke Crkve. Dakle, sav je njegov život, njegovo svećeničko služenje bio skriveni duhovni doprinos, ali učinkovit u ostvarenju tog jedinstva. Svoj je misionarski apostolat ostvarivao molitvama, zavjetima i žrtvama, prinoseći sama sebe kao žrtvu. Težnju njegova života s pravom možemo definirati kao duhovni ekumenizam.

Sveti Leopold bio je veliki apostol sjedinjenja, a da to mnogi nisu niti znali. Molio se i čekao da mu Bog otkrije način na koji će ostvariti poslanje koje mu je bilo povjereno. Molitva je bila sredstvo odakle je crpio snagu za svoj kršćanski hod. Nepresta-

---

¹³ O Strossmayeru i ekumenskom dijalogu upućujemo na članak: Tomislav Zdenko TENŠEK, *Josip Juraj Strossmayer: Preteča modernog ekumenizma*, u: Zbornik radova Međunarodnog znanstvenog skupa Josip Juraj Strossmayer, Zagreb, 19. svibnja 2005. i Đakovo, 20. svibnja 2005.: povodom 190. obljetnice rođenja i 100. obljetnice smrti, Zagreb, str. 523–541.

¹⁴ Usp. G. LAZZARA, *Apostol Božjeg milosrđa – životopis sv. Leopolda Bogdana Mandića*, str. 83–84.

¹⁵ *Isto*, str. 94.

no je molio i nekad bi bio toliko udubljen u molitvu da nije niti opazio što se oko njega događa. Svaki bi dan do kasno molio jer bi preko dana prikupio i obećao previše molitvenih nakana svojim pokornicima i zbog toga bi kratko spavao. Sve je ljude uvijek poticao na molitvu govoreći im: „Božja su obećanja povezana s našom molitvom. Gospodin je ustanovio red da možemo od nje sve dobiti, ali uvijek po molitvi. Što god nam Gospodin Bog posve besplatno daje, ipak to moramo zaslužiti molitvom.“¹⁶

Ispovijedajući mnogobrojne ljude, shvatio je da se, zapravo, kroz ispovijedanje ostvaruje njegova želja za sjedinjenjem, tj. da je to bilo njegovo poslanje. Svaka osoba koju je ispovijedao za njega je bila njegov Istok. Svakog bi čovjeka primio kao da je brat pravoslavac, pripadnik istočnog naroda koji se po njegovu posredništvu vraća u Katoličku Crkvu. Sve što bi učinio za dušu pokornika prikazao bi Bogu za povratak jednog istočnjaka¹⁷.

Njegovo je djelovanje, dakle, imalo dvostruku nakanu: učiniti dobro duši pokornika, a ujedno u toj osobi spasiti jednu dušu koja se odijelila od Katoličke Crkve. Ono što je Bog od njega tražio bila je žrtva. Nije bilo važno što čini i što će učiniti za istočnjake, nije bilo važno što će to zauvijek ostati skriveno, bila je važna samo žrtva. Postao je svjestan da samo Bog može razriješiti poteškoće koje jesu na putu sjedinjenja, a ne ljudski pothvati i zahvati. Ono što čovjek može napraviti jest žrtva kojom se zaslužuje Božje milosrđe što je Leopold prihvatio i izvršavao¹⁸.

Leopold je bio siguran da je ispravno postupio i da je na ispravan način shvatio svoje poslanje, a o tome nam svjedoče i njegove riječi: „Za vrijeme duhovne pričesti osjetih, ako se ne varam, kao neko čuvstvo da je Bog zadovoljan, po čemu sam mogao jasno razumjeti da sam ja samim svojim zvanjem pozvan na apostolat da se odijeljeni istočnjaci vrate u katoličko jedinstvo.“ Dakle, nema sumnje da ga je Bog, uistinu, pozvao da svojim skrovitim žrtvovanjem surađuje u spasenju istočnih naroda. Leopoldu je, uz molitve i žrtve, sredstvo za ostvarenje poslanja bila i pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji. Mogli bismo reći da je i njegov ekumenizam u svojoj biti bio marijanski prožet. Leopold je na jednome mjestu zapisao riječi: „Izraz moga vječnog štovanja i čašćenja Djevice Marije bit će ovo: svim silama svoga

¹⁶ Isto, str. 40.

¹⁷ Usp. A. BAKOVIĆ, *Naš Bogdan – životopis sv. Leopolda Bogdana Mandića*, str. 50–51.

¹⁸ Usp. P. E. BERNARDI, *Ljudima prijatelj – Leopold Bogdan Mandić, svetac pomirenja*, str. 294–295.

života ispunjavati njezino materinsko poslanje prema odijeljenim Istočnjacima.“¹⁹

Pomalo čudno zvuči, ali za sv. Leopolda možemo slobodno reći da je bio jedan od najvećih apostola istočnih kršćana premda je trajno bio zatvoren u ispovjedaonici. Možemo ga usporediti sa sv. Terezijom od Djeteta Isusa koja je, iako nikada nije izašla iz klauzure samostana, proglašena zaštitnicom misija. Ona se predala volji Božjoj, putu poniznosti i poslušnosti uvidjevši da Bog ima poseban put za nju baš kao što je imao i za sv. Leopolda.

3. VAŽNOST DUHOVNOG EKUMENIZMA DANAS

Duhovni ekumenizam zauzima vrlo važno mjesto unutar ekumenskih gibanja. Ekumenski dekret Drugoga vatikanskog sabora *Unitatis redintegratio* duhovni ekumenizam definira ovako: „To obraćenje srca i tu svetost života, zajedno s privatnim i javnim molitvama za jedinstvo kršćana, valja smatrati dušom cijeloga ekumenskog pokreta te se s pravom mogu nazvati duhovnim ekumenizmom.“²⁰ Stav Katoličke Crkve, kako smo već ranije naglasili, prema ekumenizmu s vremenom se mijenjao. Od potpunog odbacivanja ekumenizma pa do otvaranja i uspostavljanju različitih bilateralnih dijaloga, potpisivanja zajedničkih dokumenata, izjava, poticaja na suradnju itd. Unatoč tomu, svjedoci smo i mi danas, vidljivo jedinstvo kršćana još nije postignuto i na njemu je i dalje potrebno raditi²¹.

Jedan od vidova duhovnog ekumenizma jesu i kršćanski mučenici 20. stoljeća. U svjetskim ratovima poginuli su i mnogi kršćani, a protivnici su ih doživljavali kao kršćane, a ne kao katolike, pravoslavce ili protestante. Sv. Ivan Pavao II. govorio je kako su mučenici zajednička baština svih kršćana i taj ekumenizam nazvao ekumenizam mučenika koji pokazuje put jedinstva. U svojoj enciklici posvećenoj ekumenizmu *Ut unum sint* za mučenike je zapisao: „Ta naša braća i sestre, sjedinjeni u svesrdnom predanju svoga života za kraljevstvo Božje, najznačajniji su dokaz da se u potpunom predanju sama sebe za evanđelje može nadvladati svaku sastavnicu podjele.“²² Nadalje u toj istoj enciklici Papa

---

¹⁹ *Isto*, str. 310.

²⁰ *Unitatis redintegratio*, u: *Drugi vatikanski koncil: dokumenti*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2008., br. 8.

²¹ Usp. Ivan MACUT, *Duhovni ekumenizam*, u: *Služba Božja*, 53 (2013.), br. 2, str. 205–206.

²² Ivan Pavao II., *Da budu jedno. Enciklika o ekumenskom nastojanju*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1995., br. 1.

kaže kako se nalazimo u zajedništvu, ne potpunom, ali realnom koje raste iz dana u dan. Jedinstvo je u potpunosti postignuto u mučeništvu za Krista i za sve kršćanske zajednice ti mučenici dokaz su da je Božja milost na djelu. S tim mučenicima mogu se slobodno povezati i današnji kršćani koji proživljavaju progonstva i mučenja, a sve zbog Kristova imena, a o čemu aktualni papa Franjo neumorno govori i kršćane diljem svijeta podsjeća²³.

Konkretni znak i aktivnost na putu jedinstva jest i molitvena osmina za jedinstvo kršćana. Utemeljiteljem molitve za jedinstvo kršćana smatra se anglikanski svećenik Paul F. Wattson koji je time započeo 1908. godine, a održava se od 18. do 25. siječnja svake godine. Ti datumi imaju i svoju simboliku. Naime, 18. siječnja, prije liturgijske reforme u Katoličkoj Crkvi, slavila se Katedra sv. Petra, a 25. siječnja blagdan je Obraćanja sv. Pavla. Katedra sv. Petra označava konačni cilj te molitve, a to je jedinstvo kršćana u zajedništvu sa sv. Petrom i njegovim nasljednicima, a Obraćanje sv. Pavla označava način na koji se može postići to jedinstvo, a to je obraćenje Kristu u čemu je jedan od izvrsnih primjera životni put sv. Pavla. Papa Pio X. prihvatio je tu molitvu i od tada se ona prakticira i u Katoličkoj Crkvi. Međutim, samo ta molitva nije dovoljna. Ona je u većini katoličkih župa jedina ekumenska aktivnost kroz cijelu godinu, a često je shvaćena kao nešto što se mora, a ne kao nešto u što smo uvjereni. Potrebno je učiniti više²⁴. Potrebno je vjernike ekumenski odgajati kako bi bili upoznati s onim što nam je zajedničko kao i s onim što nas razdvaja od drugih kršćana. Postoje razni načini i ideje koje mogu pridonijeti tome, a nabrojiti ćemo samo neke: vjeronauk s ekumenskim naglascima, razna predavanja i tribine na kojima bi sudjelovali i predstavnici drugih Crkava i crkvenih zajednica, susreti između predstavnika kršćanskih zajednica izvan molitvene osmine, pomaganje svim kršćanima koji su u potrebi, a ne samo katolicima itd²⁵.

Kršćani trebaju biti svjesni da će nam jedinstvo biti darovano, ali to ne znači da kršćani mogu biti pasivni i samo čekati kada će se dogoditi. Trebamo raditi na ujedinjenju. Kada molimo za jedinstvo kršćana, time priznajemo da ne možemo sve

²³ Usp. Ivan MACUT, *Važni koraci na ekumenskom putu u Katoličkoj Crkvi s kratkim osvrtom na katoličko-luteranski dijalog*, u: *Diacovensia*, 25 (2017.), br. 3, str. 477.

²⁴ Usp. Ivan MACUT, *Jedno u Kristu. Ekumenska promišljanja i konkretni pastoralni poticaji*, str. 26–27.

²⁵ Usp. *Isto*, str. 27–30.

sami svojim snagama učiniti, nego nam je potrebna Božja pomoć. Kada se nama učini da nema smisla ići dalje, ne vidimo nikakav napredak, treba se sjetiti kako Bogu ništa nije nemoguće²⁶. Imajući pouzdanja u Boga i pomoć Duha Svetoga na ekumenskom putu, kršćani se nikada ne smiju prepustiti očaju i pretjeranom pesimizmu, jer je Bog onaj koji želi ekumenizam i on ga podržava. Ograničenja i zastajanja na koja na tom putu nailazimo, ne dolaze od Boga nego od ljudi, kao što i podjele u Crkvi nisu od Boga i takve ih treba prevladati.

Već je mnogo toga učinjeno što je doprinijelo napretku u međusobnim odnosima između razjedinjenih kršćana, ali isto tako prisutan je i strah koji otežava taj napredak. Potrebno je, kao što će i papa Franjo reći, nadići taj strah, zaboraviti prošlost i otvoriti se budućnosti. U svemu tome, kao što smo već rekli, iznimno važno mjesto zauzima molitva, ali ne samo molitva za jedinstvo, nego i molitva Bogu za snagu, razboritost i ustrajnost da se može odgovoriti na njegov poziv. Važno je to što su kršćani konačno shvatili kako podjele nisu Božje djelo te kako nije dovoljno Crkvu dalje ne dijeliti dok stanje može ostati isto, nego je itekako potrebno da se svi ponovno okupe u jednu Crkvu i da svi zajedno na tom cilju rade. U središtu ekumenskog pokreta i obraćenja svih Crkava i crkvenih zajednica stoji Krist koji nas okuplja i kojemu svi zajedno trebamo težiti.

U posljednje vrijeme sve se više progone kršćani diljem svijeta i zbog toga papa Franjo progovara i o ekumenizmu mučenika. Zabrinut je za situaciju kršćana u pojedinim zemljama na Bliskom i Dalekom Istoku i poziva da se dijalogom pronađu rješenja, ali kaže kako su upravo njihova patnja i krv poticaj za našu još veću zauzetost za jedinstvo²⁷. Ekumenizam bi za papu Franju bio duhovni proces koji se ostvaruje u poslušnosti Ocu, ispunjavanju Kristove volje i pod vodstvom Duha Svetoga. Duhovni ekumenizam duša je našeg putovanja prema punom jedinstvu. Dopušta nam da iskusimo plodove jedinstva, a jedinstvo cijelog čovječanstva Božja je volja. Papa Franjo potiče sve kršćane da rade na ekumenizmu, tj. na jedinstvu Crkve jer onaj tko se ne odazove na taj poziv radi protiv Kristove volje, a Kristova je volja da svi budu jedno i to se nikada ne smije zaboraviti²⁸.

---

²⁶ Usp. *Isto*, str. 46–47.

²⁷ Usp. Ivan MACUT, *Ekumenizam pape Franje*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2015., str. 57–60.

²⁸ Usp. *Isto*, str. 66–67.

Odazvati se na Papin poziv i poticaje nije lagano, ali je itekako potrebno, a ponajviše se ostvaruje u molitvi. Ne smijemo se zadovoljiti samo onim što smo već postigli, nego trebamo težiti prema punom i vidljivom jedinstvu svih Kristovih učenika. Osim molitve potreban je i dijalog među podijeljenim kršćanima jer će samo tako upoznati istinu o naučavanju i životu drugih Crkava. Uz uzajamno poznavanje, zajedničke molitve i dijalog, potrebna je i svaka druga moguća praktična suradnja jer je ona dinamičan put prema jedinstvu, ali ta praktična suradnja nikada ne smije biti izgovor za prelaženje dopuštenih i jasno određenih granica koje, unatoč želji za što skorijim jedinstvom, nije dopušteno prijeći. Zato je u tom kontekstu važno imati na umu što učiteljstvo Crkve o ekumenizmu uči kao i to da se oni koji provode ekumenizam na praktičnoj razini o ekumenizmu dobro pouče kako bi njihovo zalaganje donijelo dobre ekumenske plodove.

ZAKLJUČAK

Sv. Leopold Bogdan Mandić, gledano isključivo ljudskim očima, doista je bio malen, krhak i fizički slab čovjek, boležljiv i slabog govora. Međutim, njegova veličina bila je u žrtvovanju i darivanju samoga sebe u tišini, u povučenosti, u skromnosti ispovjedaonice. Kod njega su dolazili brojni ljudi iz raznih društvenih slojeva, a on nije gledao tko je tko. Uvijek je bio spreman, učitelj pun poštovanja i duhovnik pun strpljivosti i razumijevanja. Uistinu je bio dar Božjeg milosrđa udijeljen svijetu za spas mnogih duša. Upravo način života kakav je živio sv. Leopold, poziv je i poruka svim kršćanima da uza svoju bijedu i malenost plemenito i velikodušno surađuju s Božjom milošću i dopuste Bogu da djeluje i da učini čudo svoje milosti.

Iz Leopoldova načina života može se očitati da tada sam Bog preko odabranog pojedinca čini nevjerojatna djela kad čovjek istinski vjeruje i ljubi bližnjega te se s njim poistovjeti i žrtvuje za njega. Leopoldov život svjedoči da svaki kršćanin može u obavljanju svakidašnjih dužnosti ispuniti Božji plan te na taj način odgovoriti pozivu na svetost, a to je poziv na koji smo svi pozvani. Svjedoči i to da se Crkva ne može nikada umoriti u davanju svjedočanstva o Bogu koji je ljubav niti se ikada može obeshrabriti i umoriti zbog protivština.

Što se tiče ekumenizma, a na poseban način duhovnog ekumenizma, kršćani sve više trebaju na tom području biti zauzeti jer time na prvome mjestu odgovaraju na molitvu samoga Gos-

podina Isusa. Potrebno je shvatiti bit ekumenizma i ono što se ekumenizmom želi postići. Kršćani bi se trebali ugledati na sv. Leopolda, velikoga ekumenskog radnika. Imamo sigurnost da je pravi ekumenizam, kakva ga Crkva želi i zapovijeda, zaista moguć i ostvariv ako sa svoje strane budemo činili ono što Bog i Crkva od nas traže za njegovo ostvarenje. Doista, jedino Božja moć, Duh Sveti, može doprijeti do ljudskih srdaca, gdje se nalazi korijen podijeljenosti i ostvariti pomirenje. Ako se Crkve i crkvene zajednice, uistinu, obrate Bogu u traženju punog i vidljivog jedinstva, Bog će u njima nadvladati zapreke baštinjene iz prošlosti i dovesti ih na put koji on sam želi, a to je vidljivo jedinstvo. Duhovni ekumenizam, tj. molitva, post itd. u tom kontekstu itekako imaju svoju važnost i značenje te ih je potrebno vlastitim primjerom svjedočiti drugima.

LEOPOLD BOGDAN MANDIC, THE FORERUNNER OF SPIRITUAL ECUMENISM AND THE IMPORTANCE OF SPIRITUAL ECUMENISM TODAY

Summary

The paper deals with Leopold Bogdan Mandic and spiritual ecumenism both in his time and today. The work, with the introduction and conclusion, has three chapters. In the first chapter, titled “Briefly about His Life”, the authors bring basic data from the life of Leopold Bogdan Mandic. In the second chapter, which is titled “The Forerunner of Spiritual Ecumenism”, the authors discuss the themes of a Catholic view of ecumenism at the time of Leopold Mandić, the desire of Leopold Mandić to unite with the East and spiritual ecumenism, trying to portray the ecumenical “activity” of Bogdan Mandic and his prayer and sacrifice for ecumenism and to emphasize the importance of his personal work in this area. The third chapter discusses the importance of spiritual ecumenism today, starting from the Second Vatican Council, to Pope John Paul II and Pope Francis, in order to highlight the importance of spiritual ecumenism in the modern world.

Key words: Leopold Bogdan Mandic; spiritual ecumenism; ecumenism of return; Pope Francis; confessor;